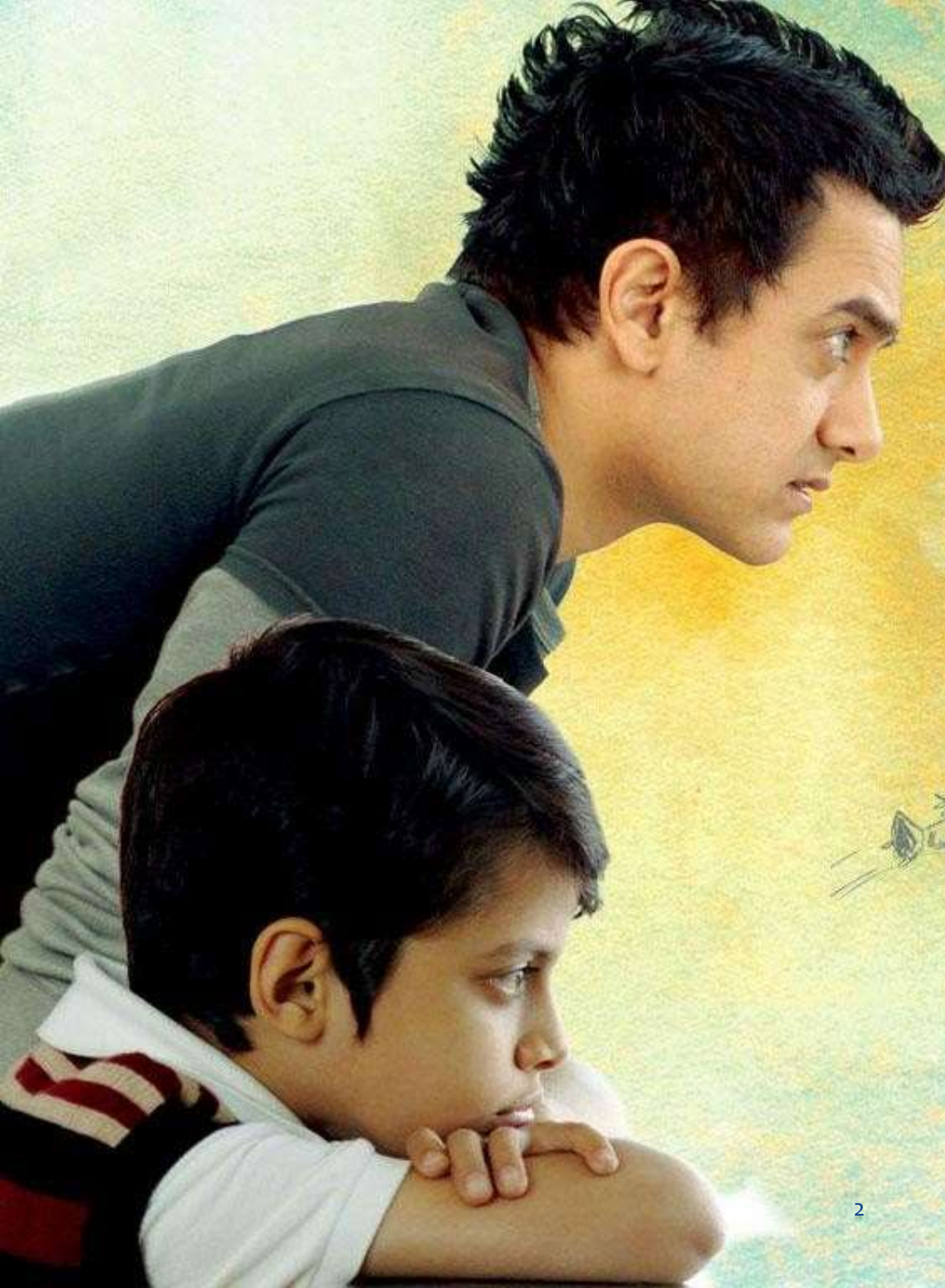

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ FARKINDLIK EĞİTİŞİ

BİLAJ AKDAĞ

BaĒra Rehberlik Araştırma Merkezi
Özel Eğitim Öğretmeni

aamir khan productions'

tAARE zameen Par

EVERY CHILD
IS SPECIAL

produced & directed by aamir khan

Fargman>>>

Eğitimin İçeriği

- **ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (ÖÖG) NEDİR?**
- **YASAL DÜZENLEMELER VE EĞTİM HAKKI**
- **ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDENLERİ**
- **ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ**
- **EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ**
- **ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER**

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (ÖÖG) NEDİR?

- * Farklı tanımlar incelendiğinde, özel öğrenme güçlüğü'nün (ÖÖG) **sözlü veya yazılı** dili anlama ya da kullanma, **matematiksel işlemleri** yapma, hareketleri koordine etme ya da dikkati yöneltme becerilerini olumsuz etkileyen bir yetersizlik olduğu görülmektedir.
- * Aslında ÖÖG çok küçük yaşlarda oluşmaya başlayabilmekte ancak bu yetersizlik genellikle çocuk okul çağına gelene kadar fark edilmemektedir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ (ÖÖG) NEDİR?

- ❑ Normal ya da normalin üzerinde zekaya sahip
- ❑ Ruhsal bir hastalığı olmayan
- ❑ Duygusal özrü olmayan
- ❑ Dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik becerilerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlükleri olan
- ❑ Kendini idare etme, sosyal algılama ve etkileşim sorunları olan
- ❑ Standart eğitime rağmen yaşına ve zekasına uygun başarı gösteremeyen bireylerdeki durum olarak tanımlayabiliriz.

ÖÖG İLE İLGİLİ ORTAK BELİRLENMİŞ BETİMLEMELER

- I. ÖÖG olan bireyler akademik başarı ve gelişimde zorluklar yaşamaktadırlar.**
- II. Bireyin gösterdiği öğrenme potansiyeli ile gerçek öğrenme performansı arasında tutarsızlık bulunmaktadır.**
- III. ÖÖG olan bireyler dengesiz bir gelişim örüntüsü sergilemektedir (dil gelişimi, fiziksel gelişim, akademik gelişim ve/veya algısal gelişim).**
- IV. Öğrenme problemleri çevresel yoksunluklardan/dezavantajlardan kaynaklanmamaktadır.**
- V. Öğrenme problemleri zihinsel yetersizlikten ya da duygusal bozukluklardan kaynaklanmamaktadır.**

ÖÖG İLE İLGİLİ ORTAK BELİRLENMİŞ BETİMLEMELER

VI. ÖÖG olan bireyler normal zekâ seviyesine sahiptirler ve hatta bazen üstün zekâlı olabilmektedirler.

VII. ÖÖG olan bireyler farklı yeteneklere sahip olabilirler. Bazı akademik alanlarda zorluklar yaşarken bazılarında hiçbir zorluk yaşamayabilirler.

VIII. ÖÖG bireyin ya algısal becerilerini (beynin gelen bilgileri işleme becerisini) ya da ifade etme becerilerini (bilgiyi pratik beceriler şeklinde kullanabilme becerilerini; örneğin, okuma, yazma, matematiksel işlemleri yapma, vb.) olumsuz şekilde etkilemektedir.

* **Öğrenme güçlüğü'nün tanısının konulması ÖÖG riski taşıyan öğrencilere yönelik yapılacak yardımların ilk adımını oluşturmaktadır. Ancak resmi tanı vermeden önce ÖÖG riski taşıyan öğrencilerin bazı ön değerlendirmelerden geçirilmesi gerekmektedir.**

* **Her ne kadar öğrenme güçlüğüne yönelik belirtiler belirgin olsa da, ÖÖG bir çocuktan diğerine büyük farklılık göstermektedir. Bir çocuk okumada sıkıntı yaşayarak erken belirtileri gösterirken, bir başka çocuk matematik alanında zorluk yaşayabilmektedir. Matematikte başarılı bir çocuk ise anlamada güçlük yaşayabilmektedir. Yukarıda belirtilen problemler çeşitlilik göstermesine rağmen hepsi tek bir çatı altında ÖÖG altında toplanmaktadır.**

ÖÖG OLAN ÇOCUKLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

'Kalbim Seni Seçti'nin dört oyuncusu diziyi anlattı

BU DİZİ YAZLIK DEĞİL ÖMÜRLÜK BİR PROJEDİR!

İnteraktif) çocuğu ayırt edebilmektedir. Genel kapasite açısından ÖÖG olan öğrenciler ortalama veya ortalama üstü IQ puanına sahip olmaktadır. Fakat ÖÖG olan öğrencilerin

DARICA BARBAROS İLKOKULU

ÖÖG'NİN EN BELİRGİN ÖZELLİKLERİ OLARAK ŞUNLAR SAYILMAKTADIR

- * 1- Önemli gelişimsel alanlarda gecikme
- * 2- Dürtüsellik – düşünmeden hareket etme
- * 3- Duygusal dalgalanma – duygularda hızlı değişim (ağlarken birden gülmeye başlama gibi)
- * 4- Genel koordinasyon eksikliği
- * 5- Dikkat bozukluğu
- * 6- Algı-motor bozukluğu
- * 7- Bellek ve düşünme bozuklukları
- * 8- Belirgin akademik problemler (özellikle okuma ve matematik alanlarında)
- * 9- Konuşma ve konuşma seslerini öğrenme bozuklukları

Yasal Dzenlemeler Ve Eğitim Hakkı

- * Öğrenme güçlüğü terimi ülkemizde ilk defa **1975** yılında özel eğitimle ilgili çıkarılan bir yönetmelikte kullanılmaya başlanmıştır. Zamanla terimin içeriği değişmiştir ve son olarak MEB'nin 2006 yılında çıkarmış olduğu Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde ÖÖG olan bireyler řu şekilde tanımlanmaktadır:
- * “Dili yazılı ya da sözlü anlamak ve kullanabilmek için gerekli olan bilgi alma süreçlerinin birinde veya birkaçında ortaya çıkan ve dinleme, konuşma, okuma, yazma, heceleme, dikkat yoğunlaştırma ya da matematiksel işlemleri yapma güçlüğü nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey” olarak ifade edilmektedir.”

Yasal Dzenlemeler Ve Eğitim Hakkı

- * Ayrıca ÖÖG olan öğrencilere yönelik başarı değerlendirmesinin nasıl yapılması gerektiğine dair bir ifade Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 24. maddesinde řu şekilde yer almaktadır:
- * “Yazma güçlüğü olan öğrenciler ve özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin değerlendirilmesi **sözlü**, sözlü ifadede güçlük yaşayan öğrencilerin değerlendirilmesi ise **yazılı olarak** yapılır. Yazılı ve sözlü ifade etme becerilerinde yetersizliği olan bireyler ise davranışlarının gözlemlenmesi yoluyla değerlendirilir.”.

Yasal Düzenlemeler Ve Eğitim Hakkı

- * Ülkemizde ÖÖG olan öğrenciler için MEB tarafından bazı çalışmalar yapılmaktadır.
- * MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ve Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 2008 yılında ‘Özel Öğrenme Güçlüğü Destek Eğitim Programı >>>’ hazırlanmış ve bu program Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 2009 yılından itibaren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde kullanılmak üzere onaylanmıştır. Bu destek eğitim programı **öğrenmeye ve okuma-yazmaya hazırlık** ve **okuma-yazma** temel becerilerini geliştirmeyi, **matematikle** ilgili temel beceri ve kavramların günlük yaşamda kullanılmasını sağlamayı ve sorun çözme, akıl yürütme, kıyas yapabilme ve analitik düşünme becerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Yasal Düzenlemeler Ve Eğitim Hakkı

- * Program üç modülden oluşmaktadır: öğrenmeye hazırlık (**300 ders saati**), okuma yazma (**250 ders saati**) ve matematik (**200 ders saati**) [performans belirleme formu](#)>>>
- * Ayrıca MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 'Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler İçin Performans Belirleme Formu' hazırlanmıştır. Bu formun hazırlanmasındaki amaç ÖÖG olan bireylerin öğrenmeye hazırlık, okuma yazma ve matematik becerilerine ilişkin performanslarını belirlemek ve buna dayalı olarak eğitim planı hazırlamaktır. Özel Öğrenme Güçlüğü Destek Eğitim Programı'nda bulunan modüllere paralel olarak performans değerlendirme formu detaylandırılmıştır.,
- * [RAM'ı ne kadar tanıyoruz?](#)>>>

SINIFLANDIRMA

1) OKUMA BOZUKLUĞU (**DİSLEKSİ**)

2) MATEMATİK BOZUKLUK (**DİSKALKULİ**)

3) YAZILI ANLATIM BOZUKLUĞU (**DİSGRAFİ**)

OKUMA GÜÇLÜĞÜ DİSLEKSİ

- * Okuma güçlüğü, bireyde yaşıtlarına göre okuma becerisinde yetersizlik olarak kendisini gösterir. Bu durum kelimelerin hatalı söylenmesi ve çarpıtılması, eklemeler yapma veya eksik söyleme olarak gözlenir. Şekilleri, yazılı harf karakterlerini, noktalama işaretlerini, çizgileri algılamakta ve ayırt etmekte zorluk yaşanır.

Disleksi nedir?>>>

YAZILI ANLATIM GÜÇLÜĞÜ DİSGRAFİ

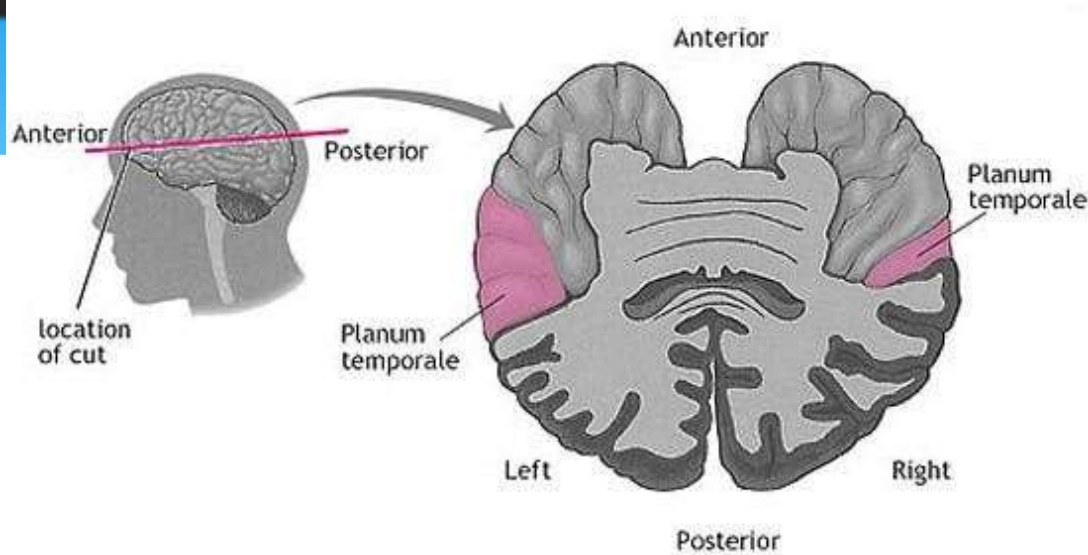
- * Yazılı anlatım güçlüğü kişinin yazı yazarken akranlarına göre düşük performans göstermesiyle fark edilir. Kişinin el yazısında, noktalama işaretlerinde, kelimeleri cümle içinde doğru yere yerleştirmede güçlükler yaşanır. Yazma performansı kişinin zeka kapasitesinin altındadır. Konuştukları ve yazdıkları cümlelerde çok sayıda dil bilgisi ve noktalama işaretleri yanlışları, cümle bozuklukları vardır.

MATEMATİK GÜÇLÜĞÜ(DİSKALKULİ)

- * Öğrencinin matematikle ilgili etkinlik ve becerilerde yaşıtlarına göre düşük performans sergilediği görülür.İkinci veya üçüncü sınıfa geldiğinde artık bu güçlük öğretmen tarafından açıkça gözlenebilir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDENLERİ

Özel öğrenme güçlüğü yaşayan bireylerle yapılan çalışmalarda beyin yapısında ve işleyişinde belirgin farklılıklar gözlemlenmiştir.

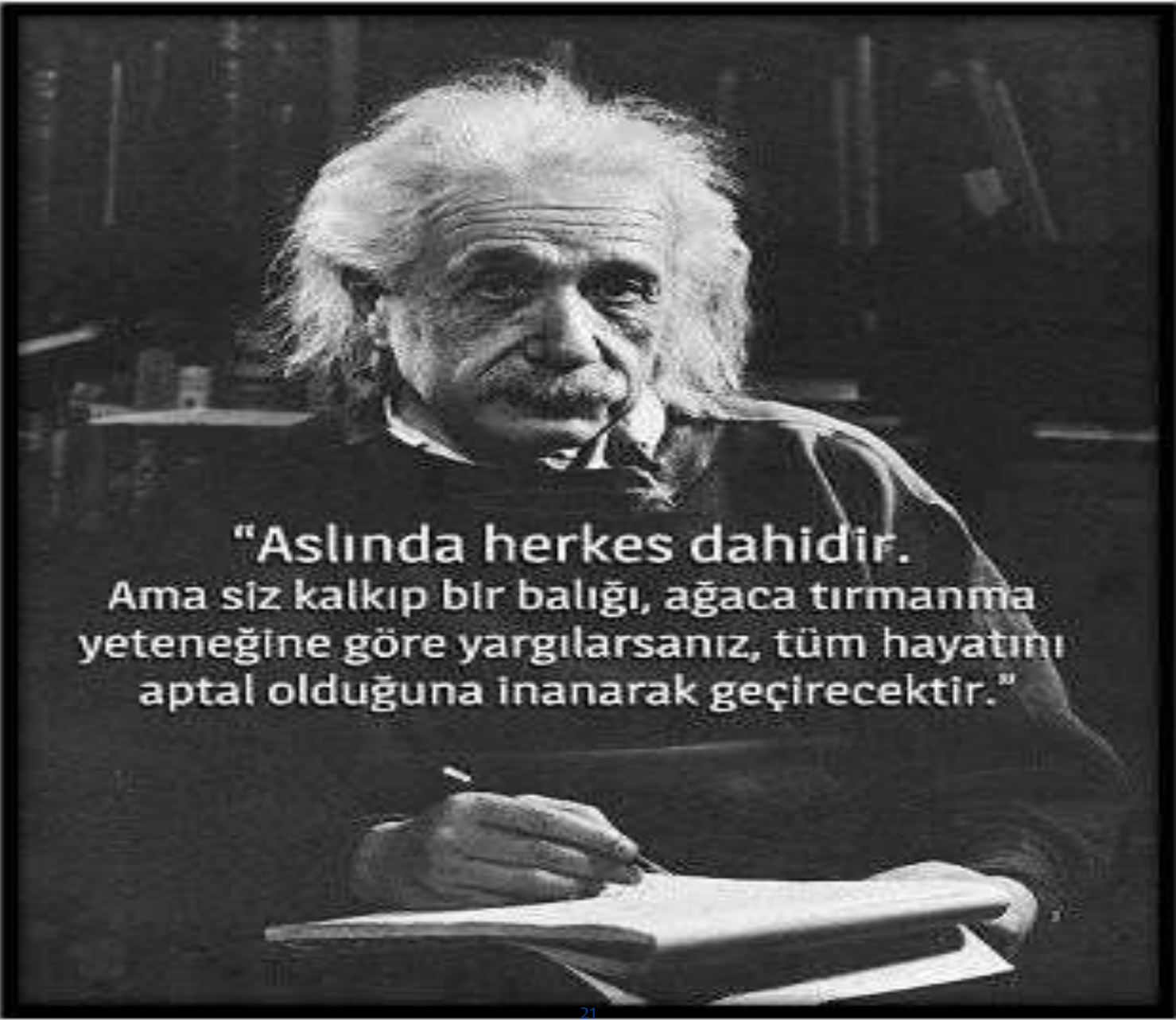
Örneğin:

- ➡ Bazı bireylerde beyin iki yanında da bulunan ve dil ile ilgili olan **planum temporale** alanında farklılıklar görülmektedir.
- ➡ Disleksi olan bazı bireylerde bu iki alan aynı boyuttadır. Disleksi olmayan bireylerde ise sol **planum temporale** belirgin şekilde daha geniştir.
- ➡ Bilgiyi işleme süreci daha yavaş bir hızda veya ÖÖG olmayan bireylere göre daha farklı yöntemlerle gerçekleşmektedir.

b u ya zıy ı
Ok um akt a zo r
I an abi lir si n . fa k a t
an cak b u se ki lde B E ni anla
ma n ko Lay laş ır.

- * Beyin yapısındaki ve işleyişindeki farklılıklar ÖÖG olan bireylerin öğrenemeyeceği anlamına gelmemektedir. Eğitimsel süreç, öğrenme stratejileri, telafi teknikleri ve iyileştirici müdahaleler öğrenme sürecini anlamlı şekilde etkilemektedir. Bu nedenle, ÖÖG olan bireylerin özel gereksinimlerini karşılayabilecek etkili ve verimli öğrenme ve öğretme yöntemleri belirlenmeli ve eğitim sürecinde kullanılmalıdır.

**“Aslında herkes dahidir.
Ama siz kalkıp bir balığı, ağaca tırmanma
yeteneğine göre yargılırsanız, tüm hayatını
aptal olduğuna inanarak geçirecektir.”**

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

Okul Öncesi Dönem

- # Sözcükleri telaffuz etmede güçlük
- # Doğru sözcükleri bulmada güçlük
- # Alfabeyi, rakamları, renkleri, şekilleri, haftanın günlerini öğrenmede güçlük
- # Yönergeleri takip etmede güçlük
- # Kalem ve silgi gibi araçları tutmada güçlük
- # Ayakkabısının bağcıklarını bağlamada, giysisinin düğmelerini iliklemede güçlük
- # Kısa dikkat süresi (örneğin, 5 yaşında bir çocuğun kısa bir hikâyeyi dinleyecek kadar uzun süre oturamaması)
- # Kolayca ilginin/dikkatin dağılması

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

Okul Öncesi Dönem

- # Zayıf dinleme becerileri
- # Bir şey yapmaya istekli olmama (örneğin, tembel ya da karşı gelen biri gibi görünme)
- # Yeterince gelişmemiş konuşma ve dil becerisi
- # Garip ya da sakar hareketler (örneğin, düğmeyi ilikleyememe, zıplayamama vb.)
- # Yaşına uygun olmayan davranışlar sergileme
- # Genellikle dağınık/düzensiz olma
- # Kâğıt ve kalemle yapılan etkinliklerde zorluklar yaşama
- # 3 yaşına kadar kelimelerden cümleler oluşturamama
- # Konuşmasının çoğunluğunun (%50 $\geq$) anlaşılmaması

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

İlkokul/Ortaokul Dönemi

- Harfler ve sesler arasında bağlantı kurmada güçlük
- Sesleri kullanarak sözcük üretmede güçlük
- Okurken basit kelimeleri karıştırma
- Basit matematik kavramlarını anlamada güçlük
- Zamanı söyleme ile ilgili becerilerde güçlük
- Yeni becerileri öğrenmede güçlük
- Açık uçlu sorulara cevap vermede güçlük
- Okumayı veya yazmayı sevmeme veya yüksek sesle okumadan kaçınma
- Günlük yaşamında düzensizlik (ödevlerinin düzensiz olması, odasının dağınık olması gibi)

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

İlkokul/Ortaokul Dönemi

- Kötü el yazısı
- Alfabeyi ve kafiyele kelimeleri öğrenmede ve seslerle harfleri eşlemede zorluklar
- Sesli okuma yaparken birçok hata yapma, sık sık tekrarlama ve okumaya ara verme
- Okuduğunu anlama problemleri yaşama
- Heceleme etkinliklerini yerini getirmede zorlanma
- Uygun şekilde kalem tutma ve karmakarışık yazı yazma
- Yazılı anlatımda zorluklar yaşama

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

İlkokul/Ortaokul Dönemi

- Dil ediniminde gecikme yaşama ve sınırlı kelime hazinesine sahip olma
- Harflerin seslerini hatırlamada problem yaşama ve kelimelerdeki küçük ses farklılıklarını ayırt **edememe**
- Esprileri, karikatürleri ve nükteli ifadeleri anlamada zorluklar
- Yönergeleri takip etmede zorluklar
- Kelimeleri yanlış telaffuz etme
- Kendini sözel olarak ifade etmede zorluklar ile konuşma ve yazmada doğru kelimeleri bulmada problem yaşama

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ BELİRTİLERİ

İlkokul/Ortaokul Dönemi

- * Karşılıklı konuşmada sıra alma ve konuşma sırasında karşısındaki kişi ile arasındaki mesafeyi ayarlama gibi iletişimin sosyal kurallarına uymama
- * Matematikle ilgili sembolleri karıştırma ve sayıları yanlış okuma
- * Dinlediği bir hikâyeyi oluş sırasına göre tekrar anlatmada sorun yaşama
- * Bir işe nereden başlayacağı konusunda karar vermede zorlanma

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Eğitsel değerlendirme ve tanılama sürecinde, eğitsel amaçla bireyin tüm gelişim alanındaki özellikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri ile eğitim ihtiyaçları belirlenerek **en az sınırlandırılmış eğitim ortamına** ve özel eğitim hizmetine karar verilir. Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanılması rehberlik ve araştırma merkezinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından nesnel, standart testler ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMA SÜRECİ

Tanılamada bireyin; **tıbbî değerlendirme raporu** ile zihinsel, fiziksel, ruhsal, sosyal gelişim öyküsü, tüm gelişim alanlarındaki özellikleri, akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri, eğitim performansı, ihtiyaçları, eğitim hizmetlerinden yararlanma süresi ve **bireysel gelişim raporu**>>> dikkate alınır. Eğitsel değerlendirme ve tanılama; eğitimin her tür ve kademesindeki geçişler ile bireylerin eğitim performansı ve eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak veli ya da okulun/kurumun isteği üzerine gerektiğinde tekrarlanır.

ÖĞRENCİ VELİLERİNE ÖNERİLER

- ▶ Çocuğun güçlüğü kabul edin. Bunun beyindeki yapısal, işlevsel bir sorundan kaynaklandığını unutmayarak başarısızlığından dolayı çocuğu suçlamayın, yargılamayın.
- ▶ Eğitimde kazandığı becerileri evde çeşitli oyunlar ve etkinliklerle pekiştirin. Bu çocukların bir şeyi yaparak ve yaşayarak çok daha iyi öğrendiğini unutmayın.
- ▶ Çocuğunuzun güçlüğü hakkında okulu ve öğretmenlerini bilgilendirin, işbirliği yapmaya çalışın.

ÖĞRENCİ VELİLERİNE ÖNERİLER

- ▶ Yapacağı işler konusunda çocuğunuzu yüreklendirin, destekleyin. Kendini değerli bulması ve kendine güvenebilmesi için sizin ona bunu hissettirmeniz gereklidir.
- ▶ Yapabileceği basit işlerden başlayarak onun zoru başarmada istekli olmasını sağlayabilirsiniz.
- ▶ Başlangıçta çocuğunuz ile birlikte ders çalışmanız gerekebilir. Ona eşlik edin ama onun yerine ödevlerini yapmayın.
- ▶ Okuması için ona örnek olun. Okuma saatleri planlayıp, başlangıçta 10 dakikalık oturumlar yapabilirsiniz.
- ▶ Yüksek sesle okumasını isteyin. O okurken mutlaka siz de dinleyin.

ÖĞRENCİ VELİLERİNE ÖNERİLER

- ▶ Yapacağı işler konusunda çocuğunuzu yüreklendirin, destekleyin. Kendini değerli bulması ve kendine güvenebilmesi için sizin ona bunu hissettirmeniz gereklidir.
- ▶ Yapabileceği basit işlerden başlayarak onun zoru başarmada istekli olmasını sağlayabilirsiniz.
- ▶ Başlangıçta çocuğunuz ile birlikte ders çalışmanız gerekebilir. Ona eşlik edin ama onun yerine ödevlerini yapmayın.
- ▶ Okuması için ona örnek olun. Okuma saatleri planlayıp, başlangıçta 10 dakikalık oturumlar yapabilirsiniz.
- ▶ Yüksek sesle okumasını isteyin. O okurken mutlaka siz de dinleyin.

ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

Öğrenme güçlüklerinin erken teşhis edilmesi ve bu güçlüklerle erken müdahalede bulunmak çocuğun okul performansı için son derece önemlidir. Öğrenme güçlüğüünün erken fark edilmesinde **öğretmenin gözlemleri** ve değerlendirmeleri de büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle öğretmen akademik performansı düşük çocukları risk altında olan çocuklar olarak kabul etmeli ve gerekli tedbirleri alarak onları derslerde desteklemelidir. Bu destekler dersin programının, kullanılan materyallerin ve yöntemlerin yeterli ve etkili olup olmadığını kontrol etmeyi ve bu konuda gerekli değişiklikleri yapmayı içermektedir.

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerimizle İlgili Olarak:

- ✓ Çocuğun bireysel özelliklerini, kapasitelerini, sınırlılıklarını bilin.
- ✓ Aileyle diyalog hâlinde olun.
- ✓ Sınıfta öğrenme etkinliklerine katılmalarını sağlayıcı sorumluluklar verin.
- ✓ Kullandığınız komutların basit, kısa ve net olmasına dikkat edin.
- ✓ Öğrenmenin bellekte kalıcı olmasını sağlamak amacıyla birden fazla duyuya hitap edin(görsel, işitsel, drama vb.).
- ✓ Güven verici ve teşvik edici olun.
- ✓ Ön sıralara oturtun sık sık jest ve mimiklerle katılımını sağlayın.
- ✓ Aşırı hareketliliği varsa sınıf ortamında farklı düzenlemeler yapın.
- ✓ Başaramayacağı ödevler, sorular ve sorumluluklar vermeyin.
- ✓ Kendisinin başarabileceğine inandırın.
- ✓ Gruplama, ayırt etme vb. ödevler verin.
- ✓ Görsel algı becerilerinin gelişimine yönelik etkinlikler yapın.
- ✓ Olumsuz etiketlemelerden kaçının(tembel,yaramaz...vb)

TEŐEKKÜR EDRİM

VEYSEL HAKKI YILDIRIM

PSİKOLOJİK DANIŐMAN